

Statsministerip Mette Frederiksenip Folketingimi ataatsimiinnermik ammaanermi ulloq 3. oktober 2023-mi oqalugiaataa

Oqalulluni oqaatsit atuupput

Ullumi oqalugiaatiga pequt immikkut ittoq oqaluttuaralugu aallartissavara.

Maani inersuarmitut tamarmik atorsimavaat. Danskit inuinnaat naalackersueqataaneranni qitiuvoq.

Taanna iluamik eqqarsaatigerpiarneq ajorparput.

Oqaluttarfik maanna nikorfaffiga pivara. Nunami inatsisiliorneq tassanngaanniit aallaaveqarpoq. Aamma ukiut 100-t sinnerlugit taamaassimalluni.

Taanna ukiuni 1915-imit 1917-imut arnamik inuusuttumik pequsiortumit pilersinneqarsimavoq. Anny Berntsenimit.

Taanna Richardts Sløjdinstituti ilinniagaqarsimavoq, taannalu 1900-kkut aallartinnerani assassortutut ilinniagaqarusullutik kissaateqartut atuarfigaat.

Pequsiortup inuusuttup orpiup egip kippakua pisoqqaq piareersarlugu suliarisimavaa – tassa orpiup egip kanaartaa angisoorsuaq – Mønimeersoaq.

Oqaluttarfik orpimmit qisunnik kikiatianik katiterneqarsimavoq. Kikiaat aamma qinnillit ator-neqarsimanngillat. Pequsiortullu nammineq assaannarminik tamaat manissarsimavaa.

Oqaluttarfik una pequtaannaanngilaq kusanartoq.

Aammali qallunaat assassornermik ileqquannik immikkut illuinnartumut takussutissaavoq. Inunnit piginnaaneqqortuunit pilersinneqarsimasoaq katiterneqarsimasorlu.

Inuit sulisut. Assatik atorlugit. Aamma niaqqutik atorlugit.

Tamannalu atuarfimmi aallartittarpoq.

Ungasinngitsumi aperineqarpunga statsministeriunngikkaluaruma sutut sulerusussagalu-arnersunga.

Tassuuguinnavik akivunga, nalornissuteqannginama: Ilinniartitsisuussagaluarpunga.

Qanoq nuannertigaa meeqqat iluatsilluarnissaannik anguniagaqarluni suliaqarluni.

Atuartup kisitsinerminik iluatitsigaangami nuannaarneranik takusaqarsinnaalluni.

Meeqqat iliuuserisartagarinngisaminnik suliaqassallutik qunusuilligaangata qeqqarissisarnerannik misigisaqarneq. Isai soqutiginnilerlutik uummaarissisut.

Aamma immaqa meeqqat mikisut atuarsinnaaleraangata nuannernerpaasarpoq. Nipinik k-a-t utertaaraannikkaangata, qungujoriarlutillu oqartarnerat: "KAT".

Misileeqattarnissamut piumassuseqarneq.

Namminerlu ilinniartakkat ilanngussigit. Isiginnittariaatsinit nutaanit isiginnilersinnaanermut unammillerneq. Ilinniartitsisutummi meerarpassuit angajoqqaarpassuillu imminit allaanerut naapinneqartarput.

Ilinniartitsisuugaanni arlaannik ilisimasaqartuusarpoq, piginnaasaqarlunilu.

Piginnaaniligaasimasoq. Oqartussaasutut piginnaassuseqartitaasoq.

Palasi atuakkiortorlu toqukkut qimagussimasoq Johannes Møllehave oqartussaasutut (naalakkatut) piginnaassuseqartitaaneq pillugu pingaarutilimmik oqarsimavoq. Maannalu issuaaffigissavara:

'Naalakkatut piginnaassusiligaasimasoqassaaq. Arlaata timmisartoq aquttariaqarpaa [...]. Akisussaaffik agguaattariaqarparput. Aamma inuit ilisimasallit arlaannillu piginnaasallit ataqqisariaqarpagut. [...] Oqartussaasoqanngikkutta inuusinnaanngilagut'.

Isumaqataavunga. Inuit ilisimasallit piginnaasallillu ataqqisariaqarpagut.

Kisianni taamaattarpugut?

Ilinniartitsisunik ataqqinninneq angerlarsimaffimmi angajoqqaani aallartittarpoq.

Apeqqutaavorli uagut angajoqqaatut meeqqatta atuarfimmi ataatsimoornermut peqataasinnaaneranut sakkussaannik tuniorartarnerigut?

Suleqatigiinnissamut? Nappaasinnaanermut? Nipaassinnaanermut? Nammineq pisariaqar-

titanik kinguartitsisinnaanermut? Aap, ilinniartitsisup inimi atuartitsiviusumi oqartussaananer-
nik ataqinninnissamut?

Uagullu angajoqqaat ilinniartitsisup oqartussaasuuneranik nammineq tapersersuisarpugut?

Meeraallunga anaanama ataatalu atuarfimmi peqataanerat sukut tamaana an-
gajoqqaat ataatsimiisinneqartarnerannut killeqarpoq. Aamma peqataanerat attassuteqar-
nermut atuagaaqqami nalunaaruteqartarneranniippoq soorlu 'Mette ippassaq napparsima-
voq'.

Tatigaminnga. Ingammillu ilinniartitsisut tatigamikkit.

Ullumi angajoqqaat digitaliusumik isaaffik Aula aqutugalugu atuafik ullut tamaasa attavi-
gisarpaat, imminnullu attavigeqatigiittarlutik.

Sapaatip akunneranut pilersaarutit, pinnguaqatigiittartut, atuarfimmilu nerisassat gummillu
tammarsimasut allarpasuillu pillugit.

Uagut angajoqqaatut meeqqatta atuarnerannik pimoorussinerput siuariarnerujussuusima-
voq. Soorunami.

Kisianni meeqqatsinnut ima oqassalluta pikkoriffiginerparput: 'Tamanna ilinniartitsisuit nak-
kutigivaa. Suliarineqartussatut isumaqarfigisani suliarisimavai.'

Imaluunniit meeqqagut isumaqatigivallaartarpagut?

Ima oqarfigisarpagut: 'Nallinnarputit ima imalu pisoqarsimammat. Ilinniartitsisut allaffigissa-
vara arlaannillu tamanna pillugu iliuseqaqqullugu'?

Soorunami arlaanik ajuuissumik paasisaqaraangatta qisuariatassaagut. Meeraq atugaris-
saanngippat.

Kisianni – paatsoorluta isumassuiniarluta – ilinniartitsisup klassimi aalajangiisartutut inissi-
simaffianik arsaassanngilarput.

Aamma meeqqat sinnerlugit ajornartorsiutaat tamaasa aaqqiiffigisinnaanngilagut. Ta-
amaakkaluarpat inersimasunngorunik inuunermut appakaakkunik tuparujussuassapput.

Ilinniartitsisup inuusuttup Aula nammineq iserfigerusuttarnagu aviisimut oqaluttuarnera
pillugu killitsippunga.

Imami allassimavoq:

'Ullumi sunamita pillugu nalunaarut allagarsiarisimavara? Angajoqqaat maanna sunamita apeqqutigaat?'

Uagullu angajoqqaajusugut ilinniartitsisut sorpassuarnik apersortarpagut. Taamaattoqartartoq paasinarpoq.

Ilinniartitsisup meeqqat taquaminnik nerisarnersut nakkutigisarpaa? Meeqqat paarlaatasaminnik atisaqarnersut misissortarpaa?

Naammattumik silaannarissaasarpa?

Asasagut angajoqqaat. *'Tatigineruniartigut. Inissaqartinneruniartigut. Tatigalutalu'*. Ilinniartitsisoq inuusuttoq taama qinnuiginnippoq.

Isumaqarpungalu amerlasoorpassuulluta paasisinnaagipput.

Tassami uagut angajoqqaat atuarfimmuut nalunaaruteqartarnitta saniatigut. Aap, aammagooq klassimi atuartut sapaatip akunnerani kingullermi sulerisimanersut pillugit ilinniartitsisut ilisimatittassavaatigut. Ataasinngorpanngooq sulerissanersut. Atuagaanngooq atuagaasiviannut ilineqartassasut. Aammagooq kumaqarnersut misissorneqartassapput.

Meeqqatta atuarfimmi sunik suliaqarsimanagerat pillugu ilisimatinneqartarnissaq aappaatigut aamma ajunngilaq.

Kisianni uppersaaneremut aamma angajoqqaanut imaqarniliamik nassiussisarnermut piffissaq atornerqartartoq isummensorfigisariaqarparput. Piffissarmi taanna atuartitsinissap pilersarusiornissaanut atornerqarsinnaanngilaq. Imaluunniit meeqqanik peqateqarnissamut atornerqarsinnaanani.

Taama attaveqatigiittarneq naammassoriniarlugu. Aamma uagut angajoqqaat akornatsinni immitsinnut nalunaarfigeqattaartarpagut.

Angajoqqaat fiisternissaat pillugu. Juullimi-qiortaalluni-nippussuilluni-aaqqissuussinerit pillugit. Illuaqqanut aallaarnerit pillugit. Siulersuisut ataatsimiinneri pillugit. Atugarissaarneq pillugu ataatsimiititaliat pillugit.

Suli angajoqqaanik naapitsinngilanga Aulap pilersinneqarnerata kingunerisaatut pisassarpassuaqalerneremik nuannarinnittunik.

Taamaattumik Aulap atorunnaarsiinnarnissaa ussarnartorsiornarpoq.

Soorunami aamma oqallisigisinnaasariaqarparput oqallisigisussaallugulu, ukiut arlallit ma-

tuma siorna taama isaaffimmik pilersitsisimanerput ilimut silatusaarnerusimansoq.

Kisianni oqallinneq atituneruvoq. Tunngaviusumik qanoq ililluta ilinniartitsisup oqartussa-
anerani annikillisaannginnissatsinnut tunngavoq.

Qanoq ililluta klassini eqqissisimanerulernissaq qulakkeersinnaavarput. Qanoq ililluta
meeqqat akisussaaffimmik namminneq tiguisinnaalernerat aamma namminneq ajornar-
torsiutinik aaqqiisnaalernerat qulakkiissavarput.

Tamakku uagut isumaliutersuutigisariaqarpagut. Aamma najukkani atuarfiit siulersuisuni.

Aammattaq soorlu sumiiffinni arlalissuarni meeqqat inuusuttullu inuunermi mobil-
it allallu atortut skærmiinik qanoq annertutigisumik sammisaqartarnerat taamatut oqallisigine-
qareersimavoq. Qanoq annertutigisumik mobiltelefoniminnik pinngitsuuisinnaalersimatigi-
nersut oqallisigineqarsimalluni.

Sumiiffinni amerlasuuni maanna mobil allallu atortut skærmiinik sammisaqartarneq pil-
lugu malittarisassaliortoqarsimavoq. Imaluunniit atuarnarup nalaani mobiltelefonit atornis-
saat inerteqqutaalivissimapput. Aamma atuartitsinerit ilarpassui ilumut skærmi atorlugu in-
gerlanneqartariaqarnersut pillugu isornartorsiuerpalaartumik isummersorfigineqarsimalluni.

Tamannalu pillugu qujanaq. Atuarfiit pinnguarfioqqilersut amerlanerulerlik. Meeqqat aneer-
nerulersut. Tamanna tassaagunarpoq atugarissaarnermik pilersitsiffiusinnaasoq akikinner-
paaq silatusaarnerpaarluni.

Aamma inunnut ilisimasaqartunut piginnaasaqartunullu annerusumik ataqqinniffiusunik
amerlanerusunik atuarfeqalarta. Ilinniartitsisoq pillugu.

Soorlu meeraq iluatsikkaangat ilinniartitsisunit isumalimmik misigineqartartoq. Aamma
meeraq iluatsinngikkaangat naammaganngitsumik misigineqartassaaq.
Tamannalu akulikippallaamik pisarpoq.

Atuartut angajullit ukiut 10-t atuartooreerlutik ulloq kingulleq atuarfimminni kukkarnaanik
millooraangata. Akunnerit 2.000-t sinnerlugit danskisut atuartinneqareersimallutik. Aam-
ma akunnerit 1.000-t sinnerlugit matematikkimi atuartinneqareersimallutik. Aap, taava suli
atuartunit arfineq-marluusunit ataaseq iluamik atuarnermik, allannermik kisitsisinaanermil-
luunniit ilikkarsimaneq ajorpoq.

Taakku meeqqat inuusuttullu ukiut tamaasa 7.000-ngajaasarput. 'Alliartortut. Aamma iluat-sinngitsoortut'. Inuunerullu aqqaani utaqqisuniittut.

Nalulerparaluunniit tamanna ajornerpaanersoq.

Imaluuunniit kisitsisigut takussutissiornerup ukiorpassuarni taamaaginnarsimanera ajorner-paanersoq.

Naak politikikkut arlalissuarnik suliniuteqartoqarsimagaluartoq. Amerlanerusunik akunner-nik danskisut atuartitsisoqartarsimagaluartoq. Suleqatigiinnerit nutaat pilesinneqartarsima-galuartut. Kingullermik klassini minnerni amerlanerpaaffissat ikilisinniarlugit aalajangersi-mavugut.

Taamatullu pisoqarsimagaluartoq.

Aamma naak ullumi danskit meeqqanut atuarii atuartunut ataasiakkaanut aningaasat aatsaat taama amerlatigisut atortalersimagaluartigut.

Tamanna uninngatilaarparput.

Naak ullumi danskit meeqqanut atuarii atuartunut ataasiakkaanut aningaasanik aatsaat taama amerlatigisunik atuisalersimagaluarluta.

Taava uagut inuiaqatigiittut taama ineriartornerup illua'tungaanut saatsinnissaa iluatsissi-mannngilarput.

Tamanna assut nikallornarpoq.

Aamma tamatuma qinigassaqalersippaatigut. Tunniutiinnassaagut? Taamaatiinnassaagut? Sapilerluta?

Tamanna uanga iluarinngilara.

Imaluunniit maannakkut iluatsitsiniarluta kimigiisernerulersinnaavugut. Iluatsitsinissarput *periarfissaajumaartoq pillugu*.

Kisianni maniguutissaagut, tassami arlaannattaluunniit oqaatigisinnaajunnaarpaa ataasia-annarluta iliuseqarutta iluatsikkumaartoq.

Kisianni iluatsinniarluta suna tamaat iliuseqarfigisariaqarparput.

Immaqa atuartut tusarnaarnerusariaqarpagut. Ilanngutitillugit.

Aamma sunannguaq tamaat minnerpaaq ilanngullugu atuarfimmik aqutsisiniaarunnaarluta, klassi ilinniartitsisumut taama aqutsisinnaanermik ilinniagaqarsimasumut tunniuteqqinnis-saanut qunuisussuseqartariaqarpugut.

Kisitsisip ataatsip suna tamaat oqaatigaa. 1.081-it.
Anguniagassat taama amerlatigisut politikerinit anguniagassiissutaasimasut meeqqat atuarianni ilinniartitsisut isummorsorfigisartussaavaat.

Timersorneq kisiat eqqarsaatigalugu katillugu 250-it sinnerlugit anguniagassaqqarpoq. Ilaat atuassavakka:

'Atuartup inuiaqatigiit isiginnittaasiat malillugu timersornermut kulturimi ileqqut, naleqartitat attuumassuteqarnerillu nalilersinnaassavai'.

Ilaa ingasak.

Imaannerpa arsaattoqassagaangat kingullersaalluta toqqarneqartarsimasugut maani inersuarmi amerlanersaagatta taamaalisoqarsimava? Paarlattuanillu teoriimik aamma isummarnik tigussaangivissortunik eqaarsaarnermut ilanngussuisimavugut?

Soorunami timersorneq aamma ilikkagarfiussaaq. Kisianni ilaanni aamma h vdingebol-dinngertoqaannartassaaq.

Aamma anguniagassat unioqqutinneqartussaangitsut 1.081-t soorlu naammassimangitsut. Aap, qaavatigut 3.170-inik anguniagassaqqarpoq missingersuutinik. Tassa imaappoq 4.000-t sinnerlugit ataatsimoorussanik anguniagassaqqartoqqarpoq, taakku ilinniartitsisut atuariillu meeqqanik atuartitsissagaangamik isummerfigisartussaavaat, najoqqutariniartussaallugit naammassiniartussaallugillu.

Taakku amerlavallaarujorujorujussuarput.

Sapaatip akunnerata tulliani naalakkersuisut atuarfik nutaaq pillugu saqqummiusassa at saqqummiutissavarput.

Tassani siunnersuutigerusupparput 10-nik anguniagassanik nassaaraangatta 9-t peertasavagut.

Tassa imaappoq anguniakkat unioqqutinneqartussaangitsut missingersuutaasullu 3.800-t sinnerlugit amerlassusillit atorunnaarnissannut assersuunneqarsinnaavoq. Atuarfik aniguisittariaqqarparput.

Kiffaangissuseqarnerulernerup kinguneratut ilissinnut ilinniartitsisunut qaffasinnerusunik

naatsorsuutigisaqalissaagut piumasaqaateqalerlutalu.

Siusinnerusumi atuarfinnik ilisimatusarsimasoq maannalu Frederiksbergip atuarfiani atuarfiup pisortaa, Helle Bjerg, ilinniartitsisumut naatsorsuutigisat pillugit pingaarutilimmik ima oqarsimavoq. Maannalu issuassavara:

'Illua'tungaasigut [ilinniartitsisoq] atuartut naligalugit attaveqatigiilluartassaaq. Peqatigitillugulu oqartussaassaaq ima oqarsinnaasoq: Uanga naalagaavunga. Uanga sinaakku-siisuuvunga. Uanga atuarfiuvunga'.

Ajoraluartumilli ilinniartitsisut ilaannaasa aappaannaa iluatsiffigisarpaat. Atuartut qaffaseqatigalugit isigisinnaallugit.

1970'ikkunnili ilinniartitsisup nerrivia qimassimavarsi inimullu atuartitsivimmu appakaallusi. Tamanna ajunngilaq. Tassami ilinniartitsisut atuartullu akornanni ungasissuseq annertual-laarsimavoq. Kisianni aamma qanillivallaartoqalersinnaavoq.

Oqalugiaatinni atuarfik uterfigeqqikkumaarpara.

Naalackersuisut ilinniagaqarnissamik kiffaajunnaarsitaanermillu taama pingaartitsinerat, ilissinnut meeqqanut inuusuttunullu siunissami inuiaqatigiinnik tupinnarluinnartunik ingerlatitseqqiinnissassinnut tamanna attuumassuteqarluinnarpoq. Ilissi pitsaanerpaanik periarfissikkumallusi.

Aamma maanga killissimagatta, aningaasat amerlanerit ajornartorsiutinik tamanik aaqjisinnaajunnaarsimapput.

Uanga nammineq oqarnikuuvunga, ullutsinni politikkimik ingerlataqarnermi naammattunik sulisinnaassuseqartunik qulakkeerinnissinnaaneq pillugu piginnaasaqarneq nukiusoq.

Taamaattumunguna aamma naalackersuisut pisortat ingerlatsineranni sulisut akissarsiaasa qaffaaffigineqarnissaanik siunnersuuteqarsimasut, tamannalu maanna suliffeqarnermi illua'tungeriinnut isumaqatiginninniutigaarput.

Aamma taamaattumik ukiup ingerlanerani kingusinnerusukku qallunaat sulisut tamarmik akileraarutinik akiliutigisartagaannik annikillisaavigineqarnissaat pillugu siunnersuuteqassaagut. Akissarsisartut nalinginnaasunik isertitaqartartut. Pingaarnerusumik aamma

pilersuisut kisermaat.

Siunissami nunami maani sulisinnaasut naammannersugut pillugu eqqumaffiginnineq. Uagullu tamatta eqqortunik piginnaasaqarnersugut.

Akerlianik ima isumaqarnerluni aningaasat soqutaanngitsut?

Naamik. Uagut naalackersuisutut atugartuussusermut aningaasat amerlanerujussuit atorniarlutigit eqqarsaatigisimavarput. Kisianni taamaakkaluartoq tamatta sianigissavarput politikikkut oqallinneq nalinginnaavallaartunngussanngitsaq.

Piviusumik tunngavilersuut eqqortoq tassaavoq, 2023-mut pilersaarutissami oqaluttuarisanaanermi aatsaat taama annertutigisunik periarfissaqarpugut. Tassa aningaasat amerlanerussapput.

Aamma tunngavilersuut eqqortoq tassaavoq, kommunit nunallu immikkoortai aappaagu ukioq mannamut naleqqiullugu aningaasaateqarnerussapput.

Peqatigitillugulu aamma tunngavilersuut eqqortoq tassaavoq kommunini nunallu immikkoortortaanni arlalissuarni maanna sipaarniartoqartoq.

Sipaarniutit politikikkut kissaataanngitsut. Nunap borgmestereiit imaluunniit naalackersuisunit.

Taakku tamarmik ilumoorpata. Piffissami ataatsimi.

Aningaasat naleerukkiartornerannik pissuteqarput.

Danmark aningaasat naleerukkiartorsimaneranni Europami nunani naleerukkiartorsimanagerup sukkanerpaamik appasinnerpaaffiulersimaffiunut akuuvoq. Tamannalu tassaniitiinnar-nissaa suliassaraarput.

Taamaattumik aappaagu qanoq annertutigisumik sammisassaqartitsisinaanerput killeqas-saaq.

Kisianni aningaasat naleerukkiartorneranni ineriartorneq najukkani missingersuutit naammattusaarnissaata qanoq sapernartigisimaneranut kisimi pissutaanngilaq.

Arlalinnik aamma aningaasartuuteqarpoq qaffakkaluttuinnartunik, politikikkut ingerlatsiner-mi tamanna siunertaasimanngikkaluarpalluunniit.

Tassani pineqarput allaffissornikkut aqutsinermut aamma pisortatigut ingerlatsinermut aningaasartuutit. Meeqqat atuafianni immikkut atuartitsinermut aningaasartuutit.

Aamma aaqqissuussaaniikkut tunngasutigut taasartakkatsinnut uunga atuuppoq ”inooqata-
anikkut suliaasaqarfik immikkut ilisimasaqarfiusoq”.

Taamaannerani sianigeqissaassaagut. Kisitsisit tunuanni inuiaqatigiinnik patajaatsumik
atugarissaarfiusunik pisariaqartitsinerpaasunik innuttaqarmat.

Meeqqat inuusuttullu atugarliortut. Inersimasut innarluutillit. Inuit nakkaqqasut.

Nalunngilara ilissi nunamit pigissaartumit pissusissamisoortumik naatsorsuutigisassinnik
ikiorneqartuaannarneq tapersorneqartuaannarnerlu ajortusi.

Naak aamma kommunit ukiuni kingullerni tallimani suliaasaqarfimmut aningaasartuutim-
minnut atugassanik 4,5 mia. koruunit sinnerlugit qaffaasimagaluartut.

Tamassuma immaqa takutippaa aningaasat suli amerlanerit *kisimik* pisariaqartinneqann-
gitsut. Kisianni aningaasat qanoq ililluta pitsaanerusumik atorsinnaanerigut paasiniartari-
aqaripput.

Assersuut ataaseq.

Najugaqarfissatut neqeroorut tassaavoq najugaqarfik inersimasut immikkut pisariaqar-
titsitut pisariaqartitaminnik isumassorneqarsinnaaffiat, ikiorserneqarsinnaaffiat aamma
tapersorneqarfigisinnaaffiat.

Najugaqarfissatut neqeroorutinut aningaasartuutit qaffariarujussuarsimapput.

Annertunerusumik pisariaqartitsisoqalersimanera pissutaaginnangilaq. Aammali naju-
gaqarfissatut neqeroorutinut pigineqareersunut aningaasartuutit assut qaffariarsimapput.

Akissut siumut sammisoq suua?

Aap, ilaatigut najugaqarfissatut neqeroorutinik amerlanernik sanaartussaagut.

Aamma tamannarpiaq naalakkersuisut kommunillu isumaqatigiissutigisimavaat.

Suliaasaqarfinni allani soorlu aamma taamaattoq, amerlanerusunik ikinnerusunilluunniit
aningaasassaqaqarnersoq apeqqutaavallaarneq ajorpoq.

Allannguerusukkutta. Pingaarnarpaarfaat isumagerusukkutsigit. Taava itinerusumik nivat-
tariaqarpugut. Minnerpaamik.

Tassanimi aatsaat soqutiginarsisarpooq. Ajornakusoortumik toqqaassagaangatta. Ilaanni toqqaagassat marluk akornanni, assigiimmik pitsaassuseqartuni imaluunniit assigiimmik ajussuseqartuni.

Akunnattoorfik.

Innunut tunngasut Sara & Monopoletip P4-mi sammisarpaat. Pikkoreqalutik. Kisianni Sarap inuit pingasuinnaat radiomeeqatigisarpai.

Maani uagut inuit 179-iulluta piffissatsinni politikikkut akunnattoorfiit aaqqiiviginiartarpagut.

Isumaqarussi ilaanni tamanna ajornakusoortartoq, taava Aula atorlugu attaveqatigiinneq ajoratta nuannaarutigisinnaavarsi.

Aappaagulu akunnattoorfitta ilaat erseqqinnerulissaaq.

Tassaavoq silap pissusianik qajassuussineq, akerliatut inissisimalluni pinngortitamut avat-angiisinullu qajassuussineq. Piujuartitsinissamik qajassuussinermiit sanilip qajassuunneranut, naammagittaalliornissamullu periarfissaqarneq.

Oqallinneq taanna maanna aallartiinnarsinnaavarput. Pisariunngilarmi.

Danmarkimi ullumi nunami 4.000-it sinnerlugit anorisaateqarpugut. Kisianni ukiuni kingulli-unerusuni taakku ilaartornerat unittuungajassimavoq.

Ukiut marluk matuma siorna anorisaatit 45-t nunami napparneqarsimapput. Ukioq kingulleq 33-t napparneqarsimallutik.

Ukiorlu manna 4-naat manna tikillugu napparneqarsimapput. Nunamiinnaanngitsaq taama unammilligassaqarpugut.

Sara & Monopoletimut saaffiginnertut oqaasertalissagaluarukku imaassagaluarpoq:

”Asasara Sara aamma Monopoli torraasuaannartoq

Mettemik ateqarpunga aamma anorisaatinik tuaviortumik nappaasoqarnissaa assut kisaatigaara.

Isumaqarpunga gassimik pinngitsuisuinnaajunnaarpallaarsimasugut – Prebenimiunngitsoq, Putinimilli. Aammattaaq silap pissusiata allanngorneri akiorniassagutsigit ulapippugut.

Qujanartumilli anorisaatinik nappaasoqarusuppoq. Ilaatigut Sjællandimi Stevnsip avammut imartaani.

Kisianni imangertat aamma timmissat aallartartut sumiiffik timmioraarfingissallugu nuannarisarivaat.

Anorisaatinillu nappaaniartut. Sumiiffimmi upernaakkut ukiakkullu imangertat qassit tamaniittarnersut kisissimangilaat.

Taamaattumik suliniut kinguaattoorsimavoq.

Monopolet tamatumunnga qanoq isumaqarpa? Anorisaatinik nappaaniartut piareersaallutik suliasartik iluamik suliarisimangilaat? Aamma imangertat anorisaatinit pingaerneruppat?

Asannittumik Mette”

Tassanngaanniit Sara Bro ingerlaqqilissaaq.

Aamma kinaluunniit ulloq taanna Monopoletimi oqalliseqataassagaluarpat tusarnaassallugu pissangagissagaluarpara.

Søren Pind peqataagaluaruni isumaqarpunga oqassagaluartoq imangertat anorisatit saneqqullugit timmiinnartassasut.

Taamaattorli tamanna taama ajornanngitsiginngilaq.

Tassami nukissiornerup ataavartup annertuumik annertusaaffigineqarnissaanik kissaateqarnerput pillugu sumiiffimmi pinngortitamik ilaanni akiliuteqartarsinnaanerput isummorsorfiginngitsoorsinnaangilarput.

Piujartitsinerulernissamullu suliaqarneq sukkanerusumik ingerlanneqassappat.

Qajassuussinerillu allat atorunnaartariaqassappata.

Taava allatigut pinngortitap avatangiisillu pitsaannerusunik atugassaqartinnissaat suliniuteqarfigisariaqarparput. Soorlu aamma sanilit eqqorneqartut pitsaasumik taarsiiffigitinneqarinnissaat soorunami qulakkiissagipput.

Tassami silap pissusia pillugu ajornaartoorfeqaannanngilagut. Aamma pinngortitami uumassusilinnilu assigiinngitsoqassusermi ajornartoorfeqarpugut.

Nunatsinni kangerluit amerlasuut qimerlooriarsigit. Immap qaavatigut qimerloorlugit kus-anartuaannarput. Immalli naqqani uumassuseerussimapput. Kvælstofimik aniatitsinerput annikillissassavarput.

Siunissami pinngortitami nunat allanngutsaaliugassagut pillugit suliarput ingerlatinnassavarput. Aamma uumasuni artit nungunneqarnissaminnik ulorianartorsortut paarilluarnerussavagut.

Inuillu amerlasuut qujanartumik taamaaliorusupput. Qallunaat 15.000-init amerlanerusut nunami maani ilaqusernik siullermeerutaasumik kisitsinermi peqataasimapput.

Ilaqutsit uumasut toqusimasullu 25.000-t sinnerlugit amerlassusillit kisinneqarsimapput.

Maanna ineriartorneq malinnaaffigisinnaalerparput. Ilaqutsit paarissavagut. Taakku oktoberrimit majip tungaanut toquusartarput.

Tamanna Folketingimi ataatsimiinernut paarlangavoq.

Naak massakut qaqutikkut politikimit toquusartoqarsinnaagaluartoq.

Piffissami qanittumi naalackersuisullu busserluta angalaaqatigiippugut. Arlaannik Palle, Polle Ruthitullu suliaqarniarluta.

Aap, angalaarnitsinni Odensep umiarsualivia pulaarparput.

Tassani anorisaatit immami napparutissai sanaartorpaat. Angingaarmata umiarsualivimmi sanaartornissaat tassanngaanniillu umiarsuakkoortillugit assartornissaat pitsaaneruvoq.

Nunami assartornissaat sapernarluinnarpoq.

Taamaammat ilaatigut Odensep umiarsualivia allileeruskkualuarpoq. Kisianni umiarsualivimmik ingerlatsisut oqarnerat malillugu ukiunngooq 10-t qaangiuppata aatsaat naammassineqarsinnaavoq.

Isumaqaarnarsinnaagaluarpoq sanaartornissaq taama sivilutigissasoq. Kisisanni tamatta immaqa sulisartumik ilinniagaqarsimasumik ilaanni kinguaattoortartumik nalunngisaqarpugut?

Kisianni pissutsit taamaanngillat.

Umiarsualiviup tigussaasutigut allilernera ukiut 2-t missiliorlugit sivilussuseqassaaq.

Misissuinissat pisariaqartinneqartut suliarinissaat, qinnuteqarnissaq, suliniutip akuerineqarnissaa aamma minnerunngitsumik sulinerup nalaani naammagittaallortoqarnissaanik aarlerinaateqarneq taamaalillunilu suliniutip unitsikkallarsinnaanera. Tamakku tamarmik ukiunik arfineq-pingasunik sivilussuseqarsinnaapput, umiarsualivimmik ingerlatsisut oqaluttuarput.

Nunarsuup sinnerani taama naammagittartoqartigineq ajorpoq.

Aamma Danmark Europalu suliaqarnerminni sukkanerulinngippata. Taava piujartitsinerulernissaq pillugu akisussaaffeqarnerput kisiat ilaginnaannassanngilarput.

Aamma siunissami piujartitsinerulernissaq anguniarlugu nunani tamalaani suliffeqarfiit pilersitsiortortinneqarnerinut unammillernermet ajorsassaagut.

Imminiussutsimik isiginnittaasitsinni Danmark nunarsuarmi silap pissusiinik pingaartitsinerpaanut ilaavoq.

Aammami taamaappugut. Tamanna ilumoorpoq. Kisianni silap pissusia pillugu unammillernermet akunnattoorfissanik amerlavallaanik pilersitsisarpuqut.

Taamaattumik siuarsimasutut inissisimanitsinnut apeqqutaapput qanoq ililluta akunnattoorfitsinnik qaangerniarsinnaanersugut aamma pikkorinnerpaat kajungeritilersinnaanerigut apeqqutaalluni. Suliffeqarfiit sulisullu pikkorinnerpaat.

Taamaalilluta ilinniagaqarneq pillugu apeqqut uterfigeqqipparput.

Piujartitsinerulernissaq anguniarlugu ullut tamaasa piviusunngortitsiniaaneq. Tamanna piviusumik annertooujussuarmik sanaartoreruvoq.

Kisianni aamma sanaartoreruvoq inuusuttut amerlanerit suliamik ilinniagalittut ilinniagaqarusunngippata unittoornissamut aarlerinaatilik.

Inuunermi kingusinnerusukkut amerlanerusunik periarfissaqalersarneq nassuiaataanerpa soq taama inuusuttut amerlatigisut gymnasiamik toqqaasarannut?

Nassuiaatissaq alla tasaanerpa meeqqat atuarfiata ullumikkut tigussaangitsunik eqqarsarnermik sammisaqarpallaarnera?

Periaatsinik isumaliutersuuteqarneq. Teoriit. Suliniutinik suliaqarneq. Misissueqqissaarinerit. Allaat fagini erseqqissumik timikut sulinermik qitiutitsiffiusussaagaluartuni. Assersuutigalugu nerisassanik ilisimasaqarneq. Piginnaasanut anguniakkanit sisamanit pingasut nerisassiornermut *tunnganngillat*.

Kisianni qanoq ittunik igaassanik toqqaasimanermet tunngavilersuineq aamma nerisassat eqqarsaatigalugit naleqartitat, kulturi inuuniarnermilu atugassarititaasut pillugit paasisimasaqarnermik nassuiaasinnaanermet tunnganerullutik.

Soorlu atuarfimmi atuartoq, nerisassanik ilisimasaqarneq pillugu misiltsinnermini pitsaaluinnartumik mannimmik qalipaareerluni uutsisoq. Imermi qalaartumi kemiskiusumik qisuariarnerit pillugit, manniup qaqortortaata manniup aappaluttortaanut ammalortunngorluni qallisarneranut pissutaasut pillugit nassuiaasinnaanngitsoq. Aap, tassalu soraarummeernerminit pakatsilluni anisariaqarsimavoq.

Toqqaannartumik oqaatigalugu. Tassa mannimmik uutsisinnaannginneq pillugu nassuiaanngitsoortoqarsinnaanngilaq.

Meeqqat atuarfianni fagini timimik atuineruneq atuartut amerlasoorpassuit iluaqutigissa-
vaat.

Kisianni tamassuma aamma allanngortissinnaanavianngilaa atuartut ilaasa atuarnermik
qatsussisarnerat.

Ukiorpassearni taakku 8. aamma 9. klassimik naammassitinniartarsimagaluarpagut. Ullut
kinguleriaat tamaasa nammanngitsutut misigisarsimapput.

Tamaalillutillu atuarneq ilinniagaqarnerlu pillugit pitsaanngitsumik eqqaamasagaqqilersar-
put. Tassami iluatsissinnaannginnertik kisiat ilikkarsimavaat.

Nutaanik misileraanata, taava qanga iluatsiffiusartumut piviusumik utertariaqarpugut.

Sulisitsisoqarluni ilinniarneq, qallunaatut taasartagaat mesterlæren.

Atuartut atuarnermik qatsussisimasut assersuutigalugu sapaatip akunneranut ulloq ata-
aseq suliffeqarfimmiissinnaanerannut periarfissillugit. Immaqa ulluni marlunni.

Taava tassani aalajangersimasunik suliassanik suliaqartoqarsinnaavoq. Sapigaqarnani mi-
sigisimaffiusinnaasoq.. Imminnut tatiginninneq annertusarneqarsinnaalluni. Kinaassuseq.
Siunissamik upperinnineq.

Immaqa danskisut matematikkimilu amigaatit ilinniarnissaanut kajumitsitsilersinnaasoq.

Tassanilu unissanngilagut.

Imaluunniit eqqortumik oqaatigalugu: Tassani aallartissanngilagut.

Piviusumimmi ilinniartitsisut siusinnerusukkut ilisimareertarpaat meeqqat sorliit atuarniar-
nermik ajornartorsiuteqareersuusut.

Atuarfiup naammassilernerani aatsaat tamanna paasineqassanngilaq.

Taamaattumik naalackersuisut aammattaaq siunnersuutigaat, atuartut danskisut matema-
tikkimilu unammilligassaqaarnerpaat, holdini ikittunik atuartulinni sakkortusisamik atuartinne-
qartarnissaat.

Tassami imaaginnassanngilaq atuartut ilaasa atuagarsorunnaavillutik assatik kisiisa atulis-
sagaaat. Ilaasa timertik atorlugu suliiinnassasut, allalli silatuujussasut.

Tamanna ajorpoq. Ilumuunngilaq.

Uanili tunngaviusumik pineqaannaarpoq assigiinngitsumik ilinniariaaseqartugut.

Ullutsinni inuit allassinnaanatik, atuarsinnaanatik, kisitsisinnaanatillu iluatsissinnaanngillat.

Qallunaat inuusuttaasa ilaasa, ungasinngitsumi assassornermik Europami ajugaanniullutik
unammillernermit peqataasut tamanna eqqortumik oqaatigisimavaat.

Taakku ilagaat Jakob. Sanasuvoq. Unammisoqalersinnagu oqarsimavoq: '*Lommeregne-
rera kammaginerpaavara*'.

Inummi ilinniagaqarsimasoq pikkorrisoq tassaavoq, qaratsaminik assamminillu suleqati-
giisitsisoq.

Tassa suleqatigiisinnaaneq pineqarpiarpoq.

Maani aamma Folketingimi taamaaliussaagut.

Uanga naalackersuisunut partiinik allanik suleqatissarsiortuarusullutik aalajangiussisima-
sunut siuttuussallunga nuannaraara.

Naalackersuisut isumaqatigiissutaannit quliusunit isumaqatigiissutit qulingiluat partiinut
saamerliunerusunut talerperliunerusunullu allaat isumaqatigiissutaasimapput.

Aamma naalagaaffeqatigiinnermi qanimut ataqqinnittumillu suleqatigiinnissaq ujarpar-
put. Nunat pingasut assigiinngitsut assigiinngissutaannik nalinginnaasuunik inissaqartitsil-
luta.

Oqallinnerit sakkortusinnaasarput.

Isumaqarpunga maani tamatta Folketingimiittuusugut naalagaaffeqatigiinnerup politikikkut
atassuteqarnernut allanut assingugaluttuinnarnera naleqqusarfigisariaqaripput.

Piviusumi mutiusumi naalagaaffeqatigiinnermi amerlanerusunik isumaqatigiinngitsoqartassaaq.

Tamanna pitsaasunik ataatsimoorluta angusaqartarnitsinnut akerliusutut isiginngilara.

Kisianni tamassuma takutippaa – isumaga malillugu – siusinnerusukkut naligiinngitsumik pissaaneqarnermi pissusiusimasunit qimagukkiartortugut.

Tamanna tunngaviusumik peqqissuunermut ilisarnaataavoq.

Qanga Danmarkeqarsimavoq, taavalu nunat allat marluk naalagaaffeqatigiinnermut peqataasimapput.

Tamanna maanna taamaatippoq.

Danmarkip Kalaallit Nunaata Savalimmiulluunniit siunissaat aalajangiiffigissasarinngilaa. Aalajangigassaq Nuummi Tórshavnimilu aalajangerneqartassaaq.

Kisianni suli naalagaaffeqatigiinnitsinni. Namminerlu neriuppunga suli ukiorpassuit taamaakkumaarluta. Taava nunat pingasut, inuiaat pingasut, naalakkersuisut pingasut akornanni naligiimmik suleqatigiittariaqarpugut.

Oqaatsillu pingasut atorlugit.

Soorlu maanna oqaluttarfimmit uannga aamma taakku atorneqarsinnaalersut.

Uanga Folketingip siulittaasoqarfiata aalajangersimasaa siunissami ataatsimoorluta parlamentitsinni kalaallisut savalimmiutullu oqaluttoqarsinnaasoq pillugu aalajangiisimanerat assut tikilluaquara.

Soorunami oqaatsit kinaassutitsinni qitiulluinnartuupput.

Tamanna aamma Danmarkimi atuuppoq. Ajoraluartumilli sumiorpaluutit danskit oqaasiinit tammariartorusaarput.

Maani inersuarmi oqallinnernut tusarnaaraangassi tamanna malugisimavisiuk?

Qaqutikkut aatsaat tusaasinnaasarpaput tamatta immikkut suminngaanneernerluta.

Naak uanga nalunngikkaluariga ilarput ataaseq ilaanni misiliisartoq. Hr. Bjarne Laustsen. Himmerlandimiu.

Oqariartaaseq "nemligja" atortarpaa. Paasinarpoq københavnermiut oqartarnerannut: "præcis" akerliussutsimik takutitsilluni.

Oqarsimavoq: "Piffissaq tamaat 'præcis'-imik oqaqattaartarnerat qasunaqaaq. Ingammik ullumi københavnermiut amerlanersaat Jyllandimeersuummata".

Hr. Bjarne Laustsenip aamma oqaariartaaseq "pråligeåhørher" atorlugu naalackersuisumik apersuineq aallarnersimavaa.

Taamaattumik tusaalaariaritsi (pråligeåhørher).

Danmark nunaavoq nunarsuup sinnerani tusaaneqarsinnaalluartumik nipeqarluni oqaluttar-
toq. Tusarnaarneqartarpugut.

Aamma tuluttoorsinnaanerput pissutaannaanngilaq. Kisianni oqaaserisagut piviusunngortit-
tuaannaratsigit.

Leading by example, nunani allani taama oqartoqartarpoq. Danskisut taama oqariartaase-
qarunanngilagut. Iliuuseqaannartarpugut.

Ukrainimut tapersersuunitsinni siuttuuvugut.

Piujartitsinermik angusaqarluarususseqarnitsinnik allanut isummersuisarpugut.

Qimaasut Danmarkimi akuerineqarusuttut pillugit aqqissuussaansinnit inuppalaarnerusu-
mik periaaseqarusuppugut. Aamma peqatigitillugu EU'p killingini pisariaqartinneqartumik
nakkutilleeqilersimavugut.

Taama inissisimaneq pisussaaffiliivoq. Sapanginneqartussaanngitsoq. Tassami killiliiffigi-
neqarani isummersinnaatitaaneq inuit ilaasa nunat kulturillu allat piaaralutik assissorlugit
ajorsitsaarlugillu atortarpaat.

Ukiuni untritolikkaani arlalinni tamat oqartussaanagerat aamma killiliiffigineqaratik isummer-
sinnaatitaanagerat pillugit sorsunneq inuit killiliiffigineqaratik oqalussinnaatitaanerannut,
eqqarsarsinnaatitaanerannut allassinnaatitaanerannullu tunngasimavoq.

Qangaana uunga killissimasugut, allaat inunnit sianisuunit silassorissunillu maanna allat
atuagaataannik ikualaasinnaatitaanermik illersuisalersoqartalersimalluni?

Kisianni taanna inissisimaneruvoq imminut pilluni paasisimasaqassusermik piunasaqaati-taqartoq. Tamannalu iluamik suli oqaluusererpiarneq ajorparput. Immaqa suli isumaqarpugut Nunat Killiit nunarsuarmut qitiusut. Taamanili Afrika pillugu erinarsortarallaratta – 'det land, som alle børn kender' ('nuna meeqqat tamarmik nalunn-gisaat').

Maannalu Nunat Akullersuarmit kujataaniittut taasarpagut 'nunarsuup kujataamiut' ('det globale syd'). Uagummi suugatta? Nunarsuarmi avannaamiut?

Nunarsuup assinganiinnerusoq Europa nunarsuarmi pisunut qeqqaniinnerusarpoq. Globus takoriaruk. Imaluunniit Andreas Mogensen aperisinnaavat.

2030-p tungaanut nunat tallimat katillutik nunarsuarmi aningaasaqarnermi annertusiar-tornerup affangajaanik siuttuussapput. Tassaapput Kina, India, Indonesia, Japan aamma Sydkorea.

Uagulli EU-mi USA-milu taamaallaat tallimararterutaannaanik ingerlataqassaagut. Oqima-annerussutsip eqiteruffia allanngorpoq. Europa sunniutaarukkiartorpoq. Aningaasaqarnikkut. Teknologii iluani. Aamma innuttaasut eqqarsaatigalugit.

Unammillerneq tamatsinnut piunasaqaatitaqangaatsiartussaq. Uagullu naleqatitagut pillu-git allanut sunniisinnaanerput annaassanngikkutsigu, taava nunarsuup sinneranut ikaartar-filiornissarput suli pikkorinnerulerfigisariaqarparput.

Periarfissaasariaqarpoq. Uagut nunarsuarmi pitsaanerpaanik ikaartarfiliortartutut ilisimane-qarpugut, sanaartoraangatsigimmi assorujussuaq angisaqaat, soorlu Humleridderit taama erinarsortartut.

Kisianni ikaartarfiit taakku siunissami pisariaqartinneqarput. Maniguunneq pisiariaqartinne-qarpoq. Tusarnaarsinnaaneq. Alapernaassuseqarneq. Aamma paasinnissinnaaneq. Imaappoq avissartuunneq 2100-kunni tamat oqartussaanerannut navianartorsiortitsisut annersaraat.

Immaqa uattut misigisimavusi. Nunarsuarmut assit puigorsinnaanagit.

Qarmarsuup ulloq 9. november 1989-imi peersitaanera. Eqqaamavisiuk tyskit kiisami qar-mar-pajussuaq qulaallugu alloriarmata? Kiffaanngissuseq. Neriuteqarluarneq.

11. september 2001. Qatserisartog pujoralammik poorneqarsimasog eqqaamavisiuk? Illor-suit napasuliat nakkaasut? Qunutitsineq. Annilaanganeq.

Aamma ulloq 24. februar 2022 ullaakkut qanog eqqarsarnerlusi eqqaamavisiuk? Europami sorsuttoqaqqilersimasog. Meeqqat ataaminnik inuulluaqquisut. Europami qimuttuit-

soqarfiit inuppassuarnik ulikkaartut, 1940-kkornisut.

Ullut nunarsuarmik allannguisut.

Aasit taama allannguisumik pisoqarnera isitta saannguanni pisimavoq.

6. januar 2021. USA-mi kongressimut saassussineq.

Qinikkat, politikerit amerikamiut, inuunertik illersorniarlugu qimarrattut. Inuit arlallit toqupput.

Piffissap sivikitsuaqqap iluani præsidintip tullissaatalu akornanni eqqissisimasumik pissanermik tunniussisarneq pillugu nalorninnginneq tammarpoq.

Tamanna tamat oqartussaanerannut toqunartuuvoq. Aamma naak amerikami tamat oqartussaanerannik suliffeqarfiit ingerlataqartut akersuukkaluartut ajugaallutillu, taava assit taakku puigunngisaannarpakka. Isumaqaanngisaannarsimavunga USA-mi taamatut pisoqarsinnaasoq. Qaquguluunniit.

Taamaattumik اساسakka qallunaat.

Asasakka tusarnaartut, Danmarkimi tamat oqartussaanerat pillugu suliffeqarfiit. Asasakka tusagassiortut aamma assiliisartut. Asasakka atorfillit.

Danskit kunngikkormiui aamma Ataqqinartorsuarput nuannaarutaalluartoq. Asasakka maani Folketingimi suleqatit. Ataatsimoorluta qeqqqarissisinnaavugut.

Europami sorsunneqalermat, uagut Danmarkimi Ukrainimut ikiunnermut siuttuuniarluta toqqarsimavarput. Sulilu tamaalluta.

Timmisartut malersuutit nunap sivirusumik piumasimasai pillugit tunniussinermut atituumik tapersuisoqarsimaneranut qujanaq.

Aamma erseqqarilluinnartumik oqaatigineqarli: Nunat allat nalornileraluarpata, uagut danskit aalajaanneruliinnassaagut. Ukrainip akiunnera uagut akiunnerivarput.

Illua'tungeriit avissaartuunnerisa aamma isumaqatigiinnginnerisa nunat imminnit avissaartuutileraangagit maani uagut suleqatigiinneq oqaloqatigiinnerlu toqqartarpagut.

Taamaammat Danmark ukiorpassuit ingerlaneranni siullerpaamik taama atitutigisumik naalakkersuisoqarput. Taamaattumillu uagut nunarsuarmi inuit tamat oqartussaaqataanerannik ataqqinniffiunerpaasutut nunatut toqqarneqaqqammersimavugut.

Ajortup ajunngitsullu akornanni sorsuttoqassagaangat. Ilumoortup ilumuunngitsullu akornanni. Siumut kingumullu ingerlanerup akornanni. Ukraine nammineq piumasaminik pisinnaasoq pillugu. Tamanna illersorlugu uagut danskit ataatsimoorfigaarput.

Nunarsuarmi oqaluttuarisaanermik allataqarniaraanni aqerluusaq taama ittoq atorlugu allattoqartarpoq.
Qujanaq!

Uagut kinguaariaanni siulitta tumai atorlugit ingerlaarpugut.

Oqaluttarfilli una arnamit pequsiortumit inuusuttumit ukiut untritillit sinnerlugit matuma sior-na pilersinneqarmalli, taava rigsdagsmedlemmit, folketingimut ilaasortat, ministerit aamma statsministerit amerlasuut uanerpiaq nikorfasarsimapput.

Tunngavilersuillutik. Oqallillutik. Isumaqatiginninniarlutik.

Danmarkimi pitsaasumik inuiaqatigeeqarnissaq pillugu takorluugaqarsimanertik tamarmik ataatsimoorussutigisimavaat.

Qanga politikeriesimasut Danmark maanna igalaat silataaniittoq ullumi oktober 2023-mi marlunngornermi siullermi misigisinnaagaluarunikku immaqa talertik pussussimassagalu- arpaat.

Inuiaqatigiit atugarissaarfusut pitsaalluinnartut namminneq pilersitseqataaffigisimasatik pillugit.

Nunarsuarmi inuiaqatigiit aningaasaqarneq inuunermilu naleqarneq pilluarnarlu eqqarsaati- galugit pisuujunersat ilaat. Inuiaqatigiit inuit sinnattuminnik piviusunngortitsinissaannut periarfissiisartut.

Inuunermi imminut kivitsiffiulersinnaasut. Aamma quaassagaluarutta uatsinnik tiguisin- naasut. Taava anguniagarput angusimavarput?

Naamik.

Suli sorpassuarnik suliaqarusuppugut. Aamma uani folketingip ukiuani nutaami politikkimik sukkaallisitsinaviangilagut ...

Peqqissuseq pillugu ingerlaqqittariaqarpugut. Nappaassuaq kræft pillugu ajornartorsiutit aaqqitassaapput. Nakorsat, kommunit napparsimaviillu akornanni atassuteqarnerulersitsisaagut. Minnerunngitsumik utoqqartagut pillugit. Napparsimasut qitiutinneqassapput.

Taamaattumik peqqinnissaqarfimmi sulisut amerlanerujussuit napparsimasunut attaveqartassapput. Allaffimmit napparsimasunut taama taagorsinnaavarput. Ukiunut 10-nut tarnimikkut napparsimasut nakorsarneqartarnerat pillugu pilersaarut. Pitsaaliuineq anner-tunerusoq. Aamma danskit peqqissusaannut aningaasanik atuerusunnerussaagut. Taamaappugullu.

Aamma silap pissusia eqqarsaatigalugu ingerlaqqissaagut. 2025-mut anguniagaq anguneqassaaq. Nunaatillit ikiuutissapput. Taamaattumik CO2-mut akileraaruteqartoqassaaq. Aamma timmisartunut akileraaruteqassaagut, taaamaalilluta Danmarkimi piujuartitsilluta timmisartorsinnaaniassagatta.

Atugarissarneq eqqarsaatigalugu ingerlaqqissaagut. Aniguisitsineq. Meeqqat atuarfiat aallartiffigissavarput. Taava utoqqarnut suliaasaqarfik pillugu annertuumik siunnersuuteqassaagut.

Ilissi sulisusi akileraarutigisartakkassinnik milliliiffiginarlusi ingerlaqqissaagut. Soraarninngorsimasunut pissaatikinnernut utoqqarnut checki qaffassavarput. Pisortat ingerlatsineranni sulisunut akissarsianik qaffaassaagut.

Danskit sakkutooqarnerat pillugu patajaallisaanermi ingerlaqqissaagut. Ukrainimik tapersuinerput ingerlateqqissavarput. Europapolitikki pillugu nutaamik isumaqatiginninnissaagut.

Aamma innuttaasunut inuiaqatigiinni akulerutsinneqarnissamik pisariaqartitsisunut sulisarnissamut pisussaaffiliineq aaqqillugu suliarissavarput. Ingammik arnat nunat-killerneersuunatik-tunuliaqutallit uagutsitulli ullaakkut suliarortassapput. Taamaalilluni ikiorsiissutitut pisartakkanut taarsiullugu inuiaqatigiit ingerlanerannut tapersersueqataasalernissaq anguniarlugu – iluamik suliffeqalernissap tungaanut.

Danmarkimi tamarmi toqqissisimaneq annertusarniarlugu ingerlaqqissaagut. Taamaattumik pinerlunniatigiit pillugit nutaamik suliniut suliarineqassaaq. Politiit ilaatigut Christianiap ilaani sakkortusisamik pillaatissiiffusartunik pilersitsisinaalersillugit periarfissinneqassapput.

Danmarkimi kiffaanngissuseqalerniarluni sorsunneq pingaarnerpaaq tassaavoq nivarsiaqqat ikinnerussuteqarnermik tunuliaqutallit atoqatiginnermut tunngasutigut siunissartillu pillugu namminneq oqartussaalernissaat pillugu sorsunneq. Uagullu allat pinerlunniatigiit, rockerit nukappiaqqallu avatangiisinut naatsorsuutigineqartut unioqquutillugit ukioqati-

minnik saassussisartut pinerluttarnerat annilaanngatigissanngilagut.

Inooqataaneq pillugu politikimi nutaamik ataqqinassuseqalernissaq pillugu ingerlaqqis-
saagut. Atugarliornerpaat suliaannit suliffissaqartitsiniutinit aniguisillugit kivissavagut.

2030-mut pilersaarut nutaaq.

Aamma oqallinnerit sapernartut ilaat ingerlateqqissavagut. Naartuersissinnaanermut killeq.
Organdonoreqarneq. Toquinnarusuttunut ikiuisarneq.
Sorpassuit suliassaraagut.

Aulami nalunaarutinilluunniit amerlanerungajapput. Toquusarnissamut piffissaqanngilagut.
Akerlianilli assut suleqatigiinnissamik pisariaqartitsisoqassaaq. Aamma isumaqatigiissuta-
agallartunik amerlasuunik.

Oqallinnerpassuarnillu pisariaqartitsisoqassalluni. Aamma maani inersuarmi.

Siusinnerusukkut oqaatigaara oqaluttarfik orpiup manngertup kanaartaa atorlugu sanane-
qarsimasoq.

Qangaaniilli tusatsiagaq malillugu tassagoq pequsiortup Anny Berntsenip imalunniit
Venstremi politikerip Frede Bojsenip oqaluttarfiup iluanut allagartaq ilisimavaa ima allassi-
masoq.

'Aana orpiminerup kippakua 'oqaluinnavissoq' oqaluinnaaviffissarsi'. Ullumi uanga taama
oqalussimaqaanga.

Maannalu sisamngorpat ammaanersiorluta oqallisilerutta ataatsimoorluta tamatta
oqaluinnaavinnissarput qilanaaraara.

Folktingimilu maanna ukiussa q siunitsinniittoq pillugu.

DANMARKI INUUMMERSORLI!

Hurra! Hurra! Hurra!